

MEDENİ USUL HUKUKU

İkrarın bölünmezliği *

Hukuk Genel Kurulu

E. No.: 3/9

K. No.: 7

Ta.: 24/4/1963

Taraflar arasındaki alacak dâvasından dolayı yapılan yargılama sonunda 500 liranın dâvalılardan alınmasına, fazla iddianın reddine dair Çankırı Sulh Hukuk Hâkimliğinden verilen 26.6.1961 gün ve 276/296 sayılı hükmün incelenmesi dâvacı tarafından istenilmiş olmakla Yargıtay III. Hukuk Dairesince «dâvacı dükkân alış verişinden alacağı kalan 652 lira 50 kuruşun tahsilini istemiş ve dâvalılar ise alış veriş sonunda dâvacıya 1270 lira borçlandıklarını ve dâvacı ile anlaşarak kendisine bir radyo ve 7 koyun vermek suretiyle borçlarını kapattıklarını ileri sürmüşlerdir. Dâvalıların 500 lira değerinde bir radyo verdikleri sübut bulunmuş ve bu konuda teklif edilen yemini de dâvacı eda etmiştir. Dâvacı duruşmada alacağı karşılığı olarak yedi koyunu 620 lira üzerinden kabul ettiğini ve o suretle anlaştığını ve geriye 150 lira ile radyonun teslim edilmemesi sebebiyle 500 lira ki cem'an 650 lira alacağı kaldığını beyan etmiştir. Bu vaziyette neticeten dâvalıların koyunların 770 lira karşılığında verildiğini ve dâvacı ise 620 lira karşılığında aldığını ifade etmiş olduklarından aradaki 150 lira farka ilişkin isbat külfetinin fazla iddiada bulunan dâvalılara düştüğü gözönünde tutularak bu husustaki delillerinin kendilerinden istenilmesi ve ikame olunduğu takdirde incelenmesi ve aksi halde dâvalıların bu bap-taki yemin haklarının kullandırılması ve sonucu dairesinde anlaşmazlığın çö-zülmesi icab ederken bu yolda işlem yapılmayarak eksik inceleme ile dâvacının dâvalılara bu hususta yemin teklif etmediğinden bahisle yazılı şekilde 500 li-ranın tahsiline karar verilmekle iktifa olunması yolsuz olduğundan hükmün bu sebepten bozulmasına karar verilip yerine geriverilmekle yeniden yapılan yar-gılama sonunda, bazı sebep ve düşüncelerle eski hükümde direnmeye karar ve-rilmiştir.

GENEL KURUL KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnmeyi kapsayan son hükmün süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dâvacının iddia ettiği alacağın doğmuş bulunduğu dâvalının sözlerinden anlaşıldığına göre bu yönün ayrıca isbatına ihtiyaç yoktur. Mahkemenin ikra-rın bölünemeyeceği esasına dayanan görüşü, eski Ticaret Kanununun 683. mad-desi hükmüne göre doğrudur, fakat bu hüküm yeni Ticaret Kanunuyla kabul edilmiş değildir. Pazarlarda yapılan satışlar gibi paranın hemen ödenmesi gereken işlemler ayırık olmak üzere, diğer bütün işlemlerde ve borçlarda borcun doğmuş olduğunu kabul eden borçlunun ödemeyi isbat etmesi kanun hüküm-lerindedir ve Yargıtayın kökleşmiş içtihadları da bu yoldadır. Borcu ödemek üzere verilen paranın tutarında uyumsuzluk halinde, bunun kendi dediği kadar olduğunu isbat ödevi borçluya düştüğü gibi, bir para borcunun ödenmesi için

*) Ad. Der. 1963, No. 9 - 10, s. 1046.

para yerine mal verilmesinin kararlaştırılmış olduğu durumlarda verilen malın değerinin kendi dediği kadar olduğunu isbat ödevi de yine borçluya düşer. Mahkemenin bu yönleri göz önünde tutarak bozma kararına uymamış olması kanuna aykırıdır.

Sonuç : Direnme kararının, özel daire ilâmında gösterilen sebeplerden Hukuk Yargılamaları Usulü Kanununun 429. maddesi gereğince bozulmasına ... oybirliğiyle karar verildi.

Kararın incelenmesi :

Yukarıdaki Hukuk Genel Kurulu kararının ehemmiyeti birkaç yönden beliriyor. Evvelâ ihtiva ettiği hal tarzı itibariyle... Borçlu olarak dâva edilmiş kimse borcunu ikrar etmekle beraber bu borcu ödemediğini beyan edecek olursa tediye müteallik isbat külfetinin kendisine tereddüb ettiğini karar kabul ediyor. Ve bu yoldaki hal tarzının Yargıtayın müstakar içtihadına tekabül ettiğini de ayrıca ifade ediyor. İşte kararı ehemmiyetle telâkki etmemizin sebeplerinden bazıları bunlardır. Nihayet karar, müstakar hal tarzını bu suretle tesbit etmekle beraber, pazarlarda yapılan satışlar gibi paranın hemen ödenmesi gereken işlemlerin kaideye nazaran istisna teşkil ettiklerini de ifade etmiştir. Bu da tahlilini yapacağımız karar üzerine dikkatle eğilmemizi icab ettiren diğer mühim bir sebeptir.

I. — Evvelâ, artık müstakar olduğu kabul edilen hal tarzının sebeplerini anlamak zor değildir. Borçlunun, borcun doğduğunu kendi aleyhine olmak üzere beyan yani ikrar ettiğine göre artık borcun varlığı sübut bulmuştur. Aynı zamanda tediyede bulunduğunu beyan ediyorsa da bu beyan kendi lehine olduğu için bir iddia hududunu geçmemekte ve bir delil teşkil etmemektedir. Bundan dolayı da isbat külfeti kendisine geçirilmektedir. Esasen ikrar bölünmeyecek ve dâvacı yine borcun varlığını isbata zorlanacak olursa, dâvalının ikrarıyla bir kere sabit olmuş bir hususun tekrar isbatına gidilmek gibi fuzuli ve fuzuli olduğu kadar da sun'î bir ameliyeye girişilmiş olacaktır. Zaten HUMK nun 238. maddesi, isbatın münazaalı hususlara taallûku lüzumunu bildirmekte ve ikrar olunan hususların münazaalı sayılmadığını ifade etmektedir.

İkrarın bölünmesi lehine serdedilebilecek mantıkî mülâhazaları ve kanunî mesnedleri böylece kaydettikten sonra, derhal itiraf etmek gerekir ki ikrarın yukarıda gösterilen şekilde bölünmesi kendi aleyhine serdedilmiş noktaları samimî surette ikrar etmiş olan şahsın durumunu güçleştirmekte ve hattâ onun açıkça mağduriyetini mucib olmaktadır. O, hakikate her noktada sadakat göstermek gibi ahlâkî bir endişe ile, beyanında karşı tarafın iddiasına yarıyacak

noktalara dahi yer verdiği halde karşı taraf yani dâvacı aynı endişeleri duymadığı için hakikate muhalif bir iddia ileri sürebilmiş ve belki de dâvalının borcun doğuşunu ikrar edip sukutunu ispat edemeyeceğine güvenerek bu haksız dâvayı açmıştır. Şimdi dâvacı tarafından başkaca delil ikame edilmediği halde ikrar yukarki mekanizma mucibince bölünerek, ikrar sahibinin aleyhine borcun varlığı sabit görülür ve tediye definin ikrar sahibi tarafından isbatı istenirse bu isbat keyfiyeti yerine getirilmeyince hakikati olduğu gibi aksettirmek endişesiyle hareket eden taraf aleyhine dâva karara bağlanmış olacaktır. Zira ikrarda bulunan taraf borcu ikrar etmeyip inkârla yetinseydi, faraziyemiz mucibince, borcun varlığı hakkında hiçbir delil irae edilmediğine göre, hakkındaki dâvayı reddetebilecekti. Vakıa hakikati olduğu gibi bildirmemek dâvalı için bir hak değilse de onun böyle bir imkâna sahip olduğu şüphe götürmez. Binaenaleyh, şimdi o, hakikate sadık kaldı diye dâvayı aleyhine neticelendirmek birkaç bakımdan sağ duyuya aykırı olacaktır.

Evvelâ, Usul Hukuku politikası bakımından ikrarın bölünmesi fertleri hakikate olduğu gibi sadakat göstermekten alıkoyacaktır.

Saniyen, madem ki sırf dâvalının beyanını gözönünde tutarak, başkaca delil olmadığı halde borcun varlığını kabul ediyoruz; bunun gibi borcun ödendiği aynı dil tarafından söylendiğine göre onu da aynı şekilde ve hiç olmazsa hilâfı sabit oluncaya kadar kabul etmemiz mantıkî bir zarurete tekabül eder. Aynı beyan içinde yer alan sözlerin bir kısmını kabul eder, bir kısmını reddedersek, çok defa söylendiği gibi, yazılı bir beyanı, âdeta bir makas darbesiyle ikiye bölmüş oluruz. Buna hakkımız olmamalıdır. Zira beyan sahibi, tediye define yer veren beyanı ile hasmın isbat külfetinden vareste bırakmak maksadı ile hareket etmediği halde, beyanında yer alan ikrarı, bu ikrarı çevreleyen diğer beyanlardan tecrid ederek nazara alacak olursak, söz sahibinin beyanına onun maksadı hilâfına bir mâna atfetmiş oluruz. Hukukî muamelelerin tefsirinde hakikî maksadın araştırılması kaidelerini hukukî muamele vasfını haiz olmayan beyanlara ve bu meyanda ikrarlara teşmil etmemiz yerindedir. Çünkü isbat külfetine yer değiştirmek için ya dâvacı bu bapta gerekli delilleri ikame etmeli, yahut dâvalı hasmının isbat külfetinin yerine getirilmesini istemekten feragat etmelidir. Halbuki ikrar, iyi tahlil edilecek olursa, alelâde bir delil, yani hâkime kanaat getiren bir vasıta olmaktan ziyade, karşı tarafı isbat külfetinden vareste bırakan bir beyandır. Hattâ HUMK 238. maddesinde yer almış «ikrar»

terimini bu mânada anlamak ve bu mânaya hasretmek lâzımdır. Aynı zamanda tediye define yer veren bir beyan içinde vaki olabilmış ikrarda, hasmı isbat külfetinden vareste bırakmak iradesini görmek imkânı bulunmasa gerektir. İşte bundan dolayıdır ki biz, ikrarın bölünmemesi hakkındaki mülâhaza ve düşüncelerin, bölünmesini emreden mülâhazalara nazaran daha ağır bastığını kabul ediyoruz. Bilhassa 50 liradan yukarı kıymetteki hukukî senetle isbatını emreden bir isbat sistemi içinde ikrarın bölünmemesi, taraflar arasındaki muvazaneyi ihlâl etmemek için ayrı bir zaruret arz eder. Filhakika dâvacı dâvalının ikrarı karşısında iddiasını isbat etmiş sayılıp dâvalı tediyesini kanunî delillerden biriyle isbat zorunda bırakılırsa bu, kendisi için çok defa yerine getirilmesine imkân bulunmayacak derecede ağır ve tahammülfersa bir mükellefiyet olacaktır. Meselâ borç senede raptedilmiş, fakat tediye dolayısıyla sened borçluya iade olunmuştur. Şimdi borçlunun borcu ikrar edip tediye ile borcun düştüğünü beyan etmesi üzerine bu tediye senetle isbata zorlanması havalayı aşan bir haksızlık olur. Her ne kadar senedin iadesi borcun sukutuna karine teşkil ederse de bu karinenin varit olabilmesi için evvelemirde alacağın senede raptedilmiş olduğunun isbatı gerekir. Halbuki dâvalı bunun için de isbat vasıtalarından normal olarak mahrumdur. Onun için ikrarın bölünmesi dâvalıyı bu derecede ağır bir isbat durumuna düşürmekte ve onu hüsnüniyetinin kurbanı yapmaktadır. Bundan ötürü değil midir Fransız Medenî Kanunu, kanunî delil sistemini kabul ederken haklı olarak ikrara bölünmezlik vasfını sarahaten tanımayı ihmal etmemiştir. Fakat bizim Usul Kanunumuz gibi kanunî delil sistemini kabul ettiği halde ikrarın bölünmeyeceği hakkında ayrı bir metin ihtiva etmeyen kanunlar bakımından aynı kaideyi isbat külfetinin tevzi şeklinin bir neticesi olarak benimsemek zarureti vardır. Aksi takdirde biraz evvel temas ettiğimiz misalde olduğu üzere, taraflar arasındaki muvazene hakikate sadık kalmak gibi hüsnüniyet gösteren taraf aleyhine ihlâl edilmiş olacaktır.

Şunu da ilâve edelim ki, tamamen takdirî delillere yer veren bir sistemde ikrarın bölünmesi belki daha az mahzurludur. Fakat yine de hüsnüniyet kaideleri hilâfına isbat külfetine yer değiştirmek gibi bir tehlike arz etmektedir. Sonra şu da var ki, takdirî delil çerçevesinde kalındığı takdirde ikrarın bölünmemesi tezinin müdafaası yine de mümkündür ve hattâ bir bakımdan daha da kolaydır. Çünkü biz ikrarın bölünmemesi kaidelerini müdafaa ederken ikrarın bir delil olmaktan ziyade, hasım tarafından isbat külfetinin yerine ge-

tirilmesini istemek hakkından feragat şeklinde tahlili gerektiğini bildirmiştik. Takdiri delil sisteminde aynı neticeye varmak için ikrarın bu mahiyetini tebarüz ettirmeğe de hacet kalmamaktadır. Zira ikrarın bölünmesi lehinde belirecek görüşün mesnedi olarak ikrarın beyan sahibinin aleyhinde olması itibariyle delil sayılacağını, fakat lehte olan beyanda bu vasıf bulunmadığını kaydetmiştik. Halbuki böyle bir düşünce takdiri delil sisteminde değişmez bir kaide olarak tecelli etmemektedir. Takdiri delil sisteminde taraflardan birinin kendi lehine de olsa samimiyetinden şüphe edilemeyecek sözleri de bir delil olarak değerlendirilebilir. O kadar ki, Amerikan Hukukunda taraf kendi dâvasında dahi şahit sayılmakta ve onun beyanı bir şahit beyanı gibi takdire konu yapılmaktadır. Demek ki münhasıran takdiri delile yer veren bir sistem içinde ikrarın bölünmesini emreden mülâhazaları cerhetmek imkânı mevcuttur. Nitekim birçok kanton kanunları bu mevzuda hüküm sevketmemişler ve ikrarın bölünüp bölünmemesini hâdiseye göre hâkimin takdirine bırakmışlardır.

II. — Bu satırlarımızdan Yargıtayın müstakar olduğunu ilân ettiği hal tarzını isabetli saymadığımız kâfi bir vuzuhla anlaşılıyor. Zaten öteden beri yazılarımızda ikrarın bölünmezliği tezini savunmuş bulunuyoruz. Yukarki satırlarımız da aynı düşüncelerin bir tekrarından ibaret kalmaktadır. (Ezcümle bkz. Mahkeme içtihadları bakımından ikrarın tecezzisi mes'elesi, İHFM 1946, N. 2 - 3, s. 609 - 626; İkrarın Ademi Tecezzisi, İHFM 1947, c. 13, s. 1633 - 1637; İkrarın bölünmezliği ve yeni bazı kararlar, İst BD 1960, c. 35, N. 3 - 4, s. 65 - 71).

Şimdi, Yargıtayın hal tarzının mahzurlarını bertaraf etmek için kaideye vaz edilen istisnanın tetkikine girişirsek; tahlil etmekte olduğumuz kararda ehemmiyet verilmesi icab eden diğer noktaya gelmiş oluruz. Evvelki kararlar, tediye defiyle müterafık olan ikrarları bölerken, böyle bir istisnanın varlığına bu açıklıkla dokunmamışlardır. Şimdi ise Hukuk Genel Kurulunun 24.4.1963 tarihli kararında böyle bir istisnaya açıkça yer vermesi bu karar lehine kaydedilmesi icab eden bir husustur. Gerçekten ikrarın bölünmesi prensip olarak kabul edildikten sonra «pazarlarda yapılan satışlar gibi paranın hemen ödenmesi gereken işlemlerin» ayrı bir rejime tâbi tutulması yerindedir. Aksi takdirde peşin cereyanı mutad olan muamelelerin mukadderatını tekrar bahis konusu etmek gibi son derecede mahzurlu bir hal tarzına varılmış olacaktı. Siz çarşıdan aldığınız

malın bedelini derhal ödediğiniz halde bu kabil faraziyelerde ikrarınızın bölünmesine cevaz verilecek olursa satıcınız hiç çekinmeden mal bedelini dâva edebilecek ve siz malı satın ve teslim aldığınızı ikrar ettiğiniz takdirde satış bedelini ödediğinizi isbat gibi yerine getirilmesi güç bir külfet karşısında bırakılmış olacaksınız. İşte üzerinde durduğumuz Hukuk Genel Kurulu kararı böyle bir ihtimale sed çekmektedir. Kararın vaz ettiği istisna, «gibi» tâbirinin de varlığından anlaşılacağı üzere *misal kabilinden olduğuna göre*, yalnız pazarlarda cereyan eden değil, fakat *peşin cereyanı mutad olan* her işlem bakımından ikrarın bölünmesine gidilemeyeceği kabul edilmelidir. Fakat istisnanın bu şekliyle dahi yetersiz kalacağına kailiz.

Filhakika Hukuk Genel Kurulu kararı ikrarın bölünmemesi için muamelenin peşin cereyanı hakkında bir teamülün mevcudiyetini şart kılıyor. Fakat peşin cereyanı mutad olmadığı halde muamele *fiilen* peşin cereyan etmişse veya taraflar kendilerine ait borçları *herbiri zaman farkıyla da olsa tamamen yerine getirdikleri takdirde* yine de ikrarın bölünmemesi bir zaruret halinde karşımıza çıkmaktadır. Çünkü, muamele, *mutad hilâfına* peşin cereyan etmişse, muamele sonunda alacaklı ve borçlu kalmayacağı için taraflar delil tedariki lüzumunu bihakkın duymamış olacaklardır. Yahut muamele peşin cereyan etmediğinden taraflardan biri evvelâ edimini yerine getirmiş ve alacaklı olarak diğerinden ifasını isteyeceği borcun yazılı delilini tedarik etmiş olsa bile hasmı bilâhare borcunu yerine getirince artık o, alacaklı sıfatını kaybedeceği için alacağına müteallik delili muhafaza etmek endişesini bihakkın duymayacaktır. İstanbul Barosu Dergisinin zikri geçen nüshasındaki yazımızda belirttiğimiz üzere, ikrarın bölünmesi, tasfiye edilmiş muamelelerin delillerini muhafaza külfetini tevlid etmesi itibariyle içtimaî zaruretlere aykırıdır. Filhakika ikrarın bölünmesi muttarid bir kaide haline getirilince, taraflarca icra edilmek suretiyle arkası alınmış muamelelere ait evrakı tarafların müruruzaman müddetince muhafaza etmeleri icap edecektir. Hattâ, ikrarın bölünmesi sisteminde, dâvalı borcu ikrar edince, müruru zaman defini de ispat zorunda kaldığından, borcun doğum tarihi hakkında delillerden mahrum olduğu takdirde tediyesinin delillerini ilelebet muhafaza endişesinden vareste kalmaması da ayrıca ihtimal dahilindedir. Bu durum karşısında Genel Kurul kararının koyduğu istisnayı genişletmek için bazı zorlamalara girişmek lüzumuna kailiz.

Evvelâ, denilebilir ki, karşı taraf elinde muayyen bir muameleyi tevsik eden yazılı bir delil olmadıkça, bu muamelenin hüküm ve

kuvvetini tenkis maksadile yapılan bir tasarrufun, ezcümle tediye- nin, senede raptedilmemesi de müteameldir. Binaenaleyh, *hiç olmaz- sa*, ikrarda bulunan tarafın ikrarı bölünecek olursa, onun kendi le- hine serd ettiği muamelenin her türlü delillerle ispatını H.U.M.K. nun 293/4 üncü çerçevesinde cevaz vermek lâzımdır. Nitekim, Yar- gıtay, zilyetliği devrolunmuş olan tapusuz gayrı menkulün peşin pa- ra ile satın alındığını ileri süren tarafın peşin ödediği bedel hak- kında senet alması hususunda bir kanun hükmü olmadığını beyanla bunun şahitle ispatına müsaade ederken, hattı zatında mukabil iva- zı elde eden tarafın ödediği ivaz hakkında yazılı delil tedarik etme- mesinin teamülden olduğu fikrine istinat etmiştir. (Hukuk Genel- kurulu 20.9.1953 tarihli karar, Dinçer - Kazancı sah. 240; Şehadetle ispat memnuiyeti kitabımız 2 nci bası sah. 160). Hattâ tapulu yerler hakkında yapılan haricî satışlarda Yargıtay gayrı menkul alıcıya teslim edilmişse alıcının hapis hakkını haiz olduğunu kabul etmek- te ve bu bapta ödendiği iddia edilen satış bedeli 50 liradan yukarı olsa da şahit dinlenmesine cevaz vermektedir. (V H.D. 30.12.1952 tarihli kararı, Ad. Dergisi Mayıs 1953 sah. 525 ve V H.D. 12.4.1955 tarihli kararı, Karaok Mad. 293 No. 49).

Saniyen daha da ileri gidilemez mi? Yani tasfiye edilmiş mua- melelerin mukadderatı tekrar bahis mevzuu edilmek istenilince, za- hirî hale uygun beyanda bulunan şahsın beyanına dahil vakıaları bundan böyle sabit göremez miyiz? «Aldım, fakat ödedim; karşı ta- raf elinde aleyhime yazılı delil bulunmadığı veya artık kalmadığı için ben de, teamüle uygun olarak, tediye mi tevsik lüzumunu duy- madım» diyen şahsın beyanını, ikrarın bölünmezliği fikrine müra- caat etmeksizin, sırf zahirî hale tetabuk ettiği için, hilâfı sabit olun- caya kadar, varit sayamaz mıyız? İkrar sahibi aleyhine yazılı hiç- bir delil bulunmadığı için böyle bir beyan teamüle ve zahirî hale te- vafuk etmektedir. Bu bakımdan pazarlarda peşin cereyan eden mu- amelelerde tediye nin tevsik edilmemesi bakımından arada fark değil bilâkis tam benzerlik vardır.

Görülüyor ki kararın vaz ettiği istisnayı hareket noktası yapa- rak, karar tarafından ikrarın bölünmesi hakkında benimsenmiş pren- sibi şayanı dikkat derecede daraltmak hattâ bir bakımdan ifna et- mek imkânı belirlemektedir. Şüphesiz istisnayı bu kadar genişletmek, tahlilini yapmakta olduğumuz kararın lâfzına ve ruhuna aykırı dü- şecektir. Fakat yukarıda yaptığımız tahliller böyle bir genişletmeye gidilmesinin meşru olacağını göstermiştir, sanırız. Elhasıl, Hukuk Genelkurulu, bu kararile vaz ettiği prensibi aynı zamanda ifnaya gö-

türecek tohumları birlikte ekmiştir. Bu tohumların ileride filiz vererek vaz edilen prensibi kaplayıp yok etmesi, noktai nazarımızca, hukuk tatbikatının ve ilminin hayrına olacaktır.

Netekim III. Hukuk Dairesi, istisna akti mevzuunda Borçlar Kanununun 364 üncü maddesini borçlunun borcunu ödediğine karine saymak suretile burada işaret ettiğimiz yola hiç olmazsa muahhar bir kararile girmiştir. 7.4.1964 tarihli kararda şöyle deniliyor :

«Dâvacı, terzihanesinde, dâvalıya 460 lira bedel karşılığında dikmiş olduğu bir takım elbisenin ödenmemiş 235 lirasının dâvalıdan tahsilini istemiştir. Dâvalı ise, 460 liralık bedelin tamamını ödediğini savunmuştur. Taraflar arasındaki münasebet bir istisna aktidir. Borçlar Kanununun 364 üncü maddesi uyarınca işin parası teslim zamanında ödenir. Yapılan işin teslim olması bu karşılıklı sözleşmede iş sahibinin borcunu ödediğine delil teşkil eder. Bunun hilâfını ispat dâvacıya düşer. Mahkemece dâvacıdan bedeli alınmaksızın elbisenin teslim edildiğine dair delillerin istenmesi ve icabında dâvacının dâvalıya karşı yemin hakkının kullandırılması ve sonucu bakımından bir karar verilmesi gerekirken dâvalının elbise bedelinden dâva edilen kısmını ödediğine dair delil gösterememesi sebebine dayanılarak dâvalıya yemin hakkının kullandırılması sonunda tahsile karar verilmesi yolsuzdur.» (Senai Olgaç - Mustafa Çenberci, Hukuk Dâvalarında ikrar, 1964 sah. 23).

Hattı zatında 364 üncü madde tediye hakkında bir karine vaz etmekten ziyade ücretin ne zaman muacceliyet peyda ettiğini açıklamaya matuftur. Fakat kanunun bu hususta vaz ettiği hüküm bu kabil istisna akitlerinde tediyeinin teslim sırasında yapılması yolunda bir teamülün varlığına vücut verdiği kabul edilebileceğinden III. Hukuk Dairesinin bu kararını, Genelkurul kararında vaz olunan istisnanın genişletilmesi yolunda yerinde bir başlangıç saymak imkânı mevcut olsa gerektir.

Prof. Dr. İlhan E. POSTACIOĞLU